

LARRY

UTGIVEN AV RIKSFÖRENINGEN FÖR LARYNGEKTOMERADE

Gösta Ewert:

LARYNXCANCERN ÖKAR

- 180 nya fall om året
- Tre gånger större risk för storstadsbon
- Nio fall av tio är män
- Cigaretten starkt misstänkt som stor bov i dramat.

Meningarna är hämtade ur en av de många intressanta föreläsningarna under höstens informationskurs på Nynäsgården, som av deltagarnas reaktion att dömma blev en lyckad början på vårt medlemskap i ABF.

Informationskursen inleddes med en presskonferens hos ABF på Sveavägen. En artikel publicerades i Expressen 30. 9. 73.

Kursen, som samlat 32 laryngektomerade, inleddes med att B. O. Mattsson, Socialdep., gav en livfull redogörelse för det komplicerade sambandet mellan handikapprörelsen och statens olika organ.

VIBRATOR I BAND OM HALSEN

K. Galyas från Tekniska Högskolan talade om och demonstrerade ett antal talförstärkare och vibratorer. Deltagarna provade de olika apparaterna. En italiensk vibrator har separat vibratordel som bärs i ett band om halsen. Tillhörande batteri- och manöverdel hålls i handen.

Rolf Utberg gav en intressant redogörelse för HCK:s (Handikappförbundens Centralkommitté) engagerade arbete med ekonomiska och sociala handikappfrågor.

Helge Löfquist, ABF, som även var en av kursledarna, talade om sin organisation och om våra möjligheter att få studiehjälp genom ABF.

Alla anföranden på kursen avslutades med en frågestund.

SÅNG MED MATSTRUPSSTÄMMA

Britta Hammarberg, Gunilla Henningsson och Eva Årlin ledde var sin grupp, som diskuterade och övade senaste rönen inom matstrupstaltekniken. Man kan även lära sig att snyta sig, känna lukt och vissla, genom övning. En av deltagarna, Tage Hansson kunde till och med sjunga med matstrupsstämman. Hans röstomfång lär vara mer än en oktav.

Inkvarteringen på Nynäsgården under Berit Lindebergs överinseende var förträfflig – god mat och bra rum. Vi skötte oss tydligen också bra för vi önskades välkomna åter. Vi hoppas att vi skall kunna träffas där igen om några år för att på nytt tillgodogöra oss de senaste rönen inom vårt intresseområde.

EN LIVSINJEKTION

När temperaturen kryper ned under -10° C, vaknar avunden hos oss laryngektomerade. En häftig avund mot alla, som fötts till isbjörnar. Och som därför kan umgås med vintern på ett naturligt sätt. Förr kunde man njuta av en gnistrande kall vinterdag, så inte nu – annat än från insidan av fönstret och till luftfuktarens vemodsfulla sus.

Den "frystorkade" fuktfattiga luften ger snabbt besvär i form av blödningar från luftrörens slemhinnor. Orsaken är att den inandade torra luften hos en laryngektomerad aldrig passerar munhåla, svalg eller andra större slemhinnor och således ej fuktas på normalt sätt. Genom blödningarna bildas klumpar av levrat blod i luftrören. Klumparna kan ge en mycket påtaglig kvävningsskänsla och är ofta mödosamma att hosta upp och befria sig från. Därtill är de flesta laryngektomerade äldre människor, som på grund av sviktande fysisk kondition upplever detta tillstånd som direkt livshotande.

De som har ekonomiska möjligheter reser gärna utomlands till ett varmare och fuktigare klimat, när besvären kommer. Tillståndet förbättras, enligt många utsago, relativt snabbt i det fuktigare klimatet. Många av våra medlemmar är emellertid obemedlade folkpensionärer utan reella möjligheter att få uppleva den livsinjektion, som ett klimatbyte i ovannämnda tillstånd kan ge.

RLE vill satsa en del av sin kraft på att försöka få igång subventionerade klimatvårdsresor. Just nu söker vi anslag till en medicinsk testresa för en slumpmässigt utvald grupp om 15-20 medlemmar, ledd av en sjuksköterska. Målet är södra Gran Canaria. Vi tror på, att nödiga medel skall kunna tas fram till detta, för vår grupp, synnerligen lovvärda ändamål. Och att vi därmed framledes skall kunna sluta att kasta avundsjuka blickar på isbjörnarna.

Rolf Fischer

VÅR VÅROFFENSIV

Den samlade handikapprörelsen vill under några intensiva kampanjveckor våren 1974 peka på särskilt angelägna områden, där insatser behövs. Det skall ske genom en samordnad aktion på riksplaneln, i länen och i kommunerna.

HCK:s styrelse har dragit upp riktlinjerna för kampanjen, som fått namnet "HCK:s våroffensiv – ett samhälle för alla". Under sex veckor skall man över hela landet och på de tre nämnda nivåerna trycka på sex frågor. Start 25 mars, avslutning 5 maj 1974.

- Vecka 1: Samhällsplanering, bostäder, service
- 2: Arbete, sysselsättning, arbetsmiljö
- 3: Trafik, allmänna kommunikationer, färdtjänst
- 4: Medicinsk behandling, vård rehabilitering
- 5: Utbildning
- 6: Fritid, kulturfrågor

Under våroffensiven gäller det för oss alla handikappade att efter förmåga trycka på, var och en i sin provins. Uppvakta politiker, pressfolk och myndigheter. Dela ut information. Du får höra mera genom din lokalavdelning. Våroffensiven väntas bli den genom tiderna största mobiliseringen av svensk handikapprörelse.
STÅLL UPP.

LÄKARNA OKUNNIGA OM PATIENTFÖRENINGAR

Om patientföreningar och patientombudsman har i oktober 1973 åtta medicine studerande på Karolinska Sjukhuset skrivit ett kompendium som är mycket läsvärt. Under rubriken "Synpunkter-Diskussionsunderlag" läses:

"Samtliga har frapperats av okunnigheten rörande patientföreningar hos läkaren i allmänhet, undantaget vissa specialister. Vårt intryck är att både patienter och sjukvårdspersonal bör kontakta patientföreningarna för att ta del av deras samlade erfarenhet.

En stomi, pares eller hörselskada upplevs av den somatiskt friska som främmande och frånstötande, trots all upplysning och påstådd tolerans. Direkt information och vår egen uppfattning har stärkt oss i tron att sekterismen har en positiv sida idag. Om man på lång sikt kan förändra synen på handikapp, kommer säkerligen föreningarna att förlora en del av sitt existensberättigande och troligen lägga tyngdpunkten av sin verksamhet på andra områden. Redan nu övertar allmänna huvudmän, såsom stat och landsting, allt mer av det ekonomiska ansvaret för verksamheten. Allt oftare får vi via massmedia närbilder på handikappade människor, vilket vänjer oss vid lyten. Men är ett passivt accepterande nog. Vad skulle ett förstatligande innebära för föreningsverksamheten. Vad borde läkaren i allmänhet känna till om patientföreningar. Borde patientföreningarna ingripa mer i den medicinska behandlingen."

Det är verkligen glädjande och hoppningivande att man redan under studietiden tar upp frågor som rör oss handikappade.

VI ÖPPNAR LARRY FÖR SYNPUNKTER OCH KOMMENTARER

Fotnot: STOMI = operativt ingrepp, som ger konstgjord mynning på kroppsytan
PARES = förlamning. SOMATISK = kroppslig. SEKTERISM = intressegruppbildning

RADER AV RÖN

- Gävleavd. har lyckats förmå landstinget att tillhandahålla luftfuktare för de laryngektomerade där. Apparaterna får lånas den tid, som de behövs. För landet som helhet utreds frågan av en arbetsgrupp på Socialdepartementet.
- Linköpingsavd. rapporterar en glädjande medlemsökning och tillgång till nyöppnad HCK-lokal som en fast punkt för sina sammankomster.
- Stockholmsavd. firade sin femårsdag med fest på Sirius. Ordföranden och styrelsens övriga ledamöter under perioden harangerades av riksordföranden.
- Televerkets telefonförstärkare dröjer. Eventuell omkonstruktion utreds.
- Frågan om hörapparater till hörselskadade laryngektomerade handläggs av arbetsutskottet. Meddelande via lokalavdelningarna kommer på nyåret.
- Laryngektomerade håller världskongress i Canada, juni 1974. RLE har ej råd att spendera 4 000:- för svensk representant. AU anser att pengarna gör större nytta i informationsverksamheten inom vårt eget land.

HCK ÄSKAR ÖKAT STÖD

Vi saxar ur inlagan till Socialdepartementet, ett fåtal i raden av punkter:

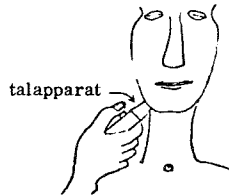
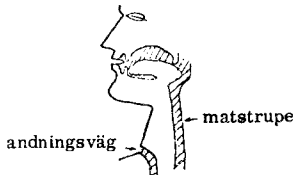
- det är nödvändigt med en kraftig ökning av bidraget till handikapporganisationerna...
- åtgärder måste vidtas för att garantera allas rätt till behövliga hjälpmedel, oavsett vilken huvudman som har att bekosta hjälpmedlet...
- kontinuerlig information skall ges om tekniska hjälpmedel...
- prövning görs av frågan om provisoriskt statsbidrag till kommunernas färdtjänst i avvaktan på kommunalekonomiska utredningen.

LARYNGEKTOMERAD

Eftersom vi riktar oss även utanför den egna kretsen, vill vi ge en kortfattad redogörelse för begreppet laryngektomerad.

En laryngektomerad (LE) har på grund av sjukdom eller annan skada fått sitt struphuvud (larynx) bortopererat (ektomi). Den därvid förkortade luftstrupen har man låtit mynna ut i halsgropen, se fig. En LE andas således inte genom näsa och mun, utan dessa har förbindelse endast med magen.

Med struphuvudet försvann även förmågan att bilda de ljud, som krävs för ett normalt tal. De flesta LE kan som ersättning lära sig tala med hjälp av rapljud från matstrupen. De som inte lyckas lära sig matstrupstal lär sig oftast att tala med sk. talapparat, se fig.

SPRID LARRY

Hjälp oss att sprida LARRY, i första hand till alla laryngektomerade, men även till andra intresserade.

Du som vill veta mer om RLE eller vill bli medlem kan ta kontakt med närmaste lokalavdelning. Vem som vill kan bli medlem.

Kontaktmän för lokalavdelningarna:

Gävle: Uno Nordin, N. Fiskaregatan 5A, 803 50 Gävle	tel. 026/12 37 47
Göteborg: Eric Slättberg, Vårsleväg. 63, 436 00 Askim	tel. 031/28 19 01
Linköping: Carl Aspling, Svartågatan 27, 573 00 Tranås	tel. 0140/129 47
Lund: Tage Hansson, Ugglarp, 270 12 Rydsgård	tel. 0411/712 23
Stockholm: Harald Eriksson, Vadmalsv.24, 161 48 Bromma	tel. 08/26 17 91
Örebro: Arne Folkerman, Västmannagat. 5, 703 42 Örebro	tel. 019/11 46 45

LARRY
ges ut
juni och
december

Ansvarig utgivare: Curt Bengtsberg
Redaktör: Rolf Fischer
Tidningens adress: Mönjestigen 23

141 44 HUDDINGE Tel 08/711 22 03
